GOVERNMENT OF GUJARAT

LEGAL DEPARTMENT

Bombay Act. No. III of 1947 The Bombay Home Guards Act.1947

[*As modified upto 31st December*]

ગુજરાત સરકાર

કાયદા િવભાગ

સન ૧૯૪૭નો મુંબઇ અિધિનયમ ક્રમાંક ૩ મુંબઇ હોમગાડર્ અિધિનયમ, ૧૯૪૭

[સન ૧૯૭૭ના ડીસેΘબર મિહનાની ૩૧મી તારીખ સુધી સુધાયાર્ પ્રમાણે]

BOMBAY ACT.NO.III OF 1947

(THE BOMBAY HOME GUARDS ACT.1947)

[22nd March, 1947]

સને 1947નો Aુંબઇ અિધિનયમ ¸માંક 3.

(Aુંબઇ હોમગાડ½ અિધિનયમ 1947)

[૨૨મી માચર્, ૧૯૪૭]

સને ૧૯૫૦નાં મુંબઇના ૧૧માં અિધિનયમથી સુધારેલો.

કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ,૧૯૫૦થી સુધારેલો.

સન ૧૯૫૪નાં મુંબઇનાં ૪થા અિધિનયમથી સુધારેલો.

મુંબઇ રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદો સુસંગતીકરણ હુકમ, ૧૯૫૬થી સુધારેલો.

સન ૧૯૫૮નાં મુંબઇનાં ૭૫મા અિધિનયમથી સુધારેલો.

ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ,૧૯૬૦થી સુધારેલો.

હોમગાડ½ની રચનાની જોગવાઇ કરવા બાબત અિધિનયમ.

૨[મુંબઇ રાજયમાં] કટોકટીનાં પ્રસંગે ઉપયોગ અથેર્ અને બીજા હેતુઓ માટે એક સ્વૈિÇછક દળની જોગવાઇ કરવી ઇષ્ટ છેઃ આથી નીચે પ્રમાણે અિધિનયમ કરવામાં આવે છે.;-

---

૧ ઉદેશો અને કારણો માટે સન ૧૯૪૭નું મુંબઇનું સરકારી રાજપત્ર ભાગ ૫મો, પાનુ ૨૫મું જુઓ, િવધાનસભાની કાયર્વાહીઓ માટે સને ૧૯૪૭ની મુંબઇની િવધાનસભા ચચાર્ઓ પુસ્તક ૧૦ મું જુઓ , અને પિરષદની કાયર્વાહીઓ

માટે સને ૧૯૪૭ની મુંબઇની િવધાન પિરષદની ચચાર્ઓ પુસ્તક ૧૨મું જુઓ.

સન ૧૯૫૮ નાં મુંબઇનાં ૭૫ મા અિધિનયમની કલમ ૮નીચે પ્રમાણે છે –

 "૮ માય પ્રાંત અને વરાડનો હોમગાડર્ અિધિનયમ,૧૯૪૭ અને સૌરાષ્ટ્રનો રાજય હોમગાડર્ વટહુકમ , ૧૯૪૮આથી રદ કયાર્ છે. :

પરંતુ એવી રીતે રદ કરવાથી

(ક) એવી રીતે રદ કરેલા કાયદનાં પૂવર્અમલને ; અથવા

સન 1947નો માય ાંત અને વરાડનો

15મો. સને 1948નો સૌરાષ્ટ્ર વટ Eુકમ

(ખ) એવી રીતે રદ કરેલા કાયદની કોઇપણ જોગવાઇઓ િવરુધ્ધ કરવામાં આવેલા કોઇપણ ગુનાનાં સંબધમાં થયેલા કોઇપણ દંડ , જપ્તી અથવા િશક્ષાને, અથવા **17મો.**

(ગ) ઉપયુર્કત આવા, દંડ, જપ્તી અથવા િશક્ષાનાં સંબધમાં કોઇ પણ તપાસ, કાનુની કાયર્વાહી અથવા ઇલાજને, બાધ આવશે નિહ.

અને આ અિધિનયમ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હોત તો, આવી કોઇપણ તપાસ, કાનુની કાયર્વાહી અથવા ઇલાજ માંડી શકાશે, ચાલુ રાખી શકાશે અથવા અમલમાં લાવી શકાશે અને આવો કોઇપણ દંડ, જપ્તીઅથવા િશક્ષા નાંખી શકાશે.

૨ સને ૧૯૫૮નાં મુંબઇનાં ૭૫મા અિધિનયમની કલમ ૩થી “મુંબઇ પ્રાંત” એ શબ્દોને બદલે આ શબ્દો મૂકયા છે.

ટૂંકી સંજ્ઞા, વ્યાપ્તિ અને આરંભ ૧. (૧) આ અિધિનયમ મુંબઇ હોમગાડર્ અિધિનયમ ૧૯૪૭ કહેવાશે.

૧[(૨) આ અિધિનયમ સમગ્ર ૨[ગુજરાત રાજયને] લાગુ પડે છે]

સન 1958નો મુંબઇનો 75મો

(૩) આ અિધિનયમ બૃહદ મુંબઇનાં િવસ્તારમાં અને મ્યુિનિસપલ બરો અને અમદાવાદની કેન્ટોનમેન્ટ હદોના બનેલા િવસ્તારમાં તરત જ અમલમાં આવશે.૩[મુંબઇ હોમગાડર્ (વ્યાિપ્ત અને સુધારા)અિધિનયમ,૧૯૫૮નો આરંભ થાય તે તારીખથી ૪[મુંબઇ રાજયનાં] સમગ્ર સૈરાષ્ટ્ર િવસ્તારમાં અને િવદભર્ પ્રદેશનાં િવસ્તારો,જેમાં માયપ્રાંત અને વરાડનો

સન 1947નો માયપ્રાંત અને વરાડનો 15મો

હોમગાડર્ અિધિનયમ, ૧૯૪૭ આવી તારીખથી તરત જ પહેલાં અમલમાં હતો તે િવસ્તારો માં તે અમલમાં આવશે.] ૫[રાજય] સરકાર, સરકારી રાજપત્રમાં જાહેરનામાંથી, તેમાં િનિદષ્ટ કરવામાં આવે તે તારીખે ૬[ગુજરાત રાજયમાંના]બીજા કોઇપણ િવસ્તારમાં આ અિધિનયમ અમલમાં આવશે એમ ફરમાવી શકશે.

હોમગાડર્ની રચના અને 7 [કમાન્ડન્ટજનરલ અને કમાન્ડન્ટ]ની િનમણૂંક સને 1958નો મુંબઇનો 75મો

૨.(૧) કલમ ૧ની પેટા-કલમ(૩)માં િનિદષ્ટ કરેલા દરેક િવસ્તાર માટે અને સદરહું પેટા-કલમ(૩) હેઠળ જાહેર -નામામાં િનિદષ્ટ કરવામાં આવે તેવા દરેક િવસ્તાર માટે ૮[રાજય] સરકાર હોમગાડર્ નામનું એક સ્વયંસેવક દળ રચશે, અને તેના સભ્યો આ અિધિનયમની જોગવાઇઓ અને તે હેઠળ કરેલા િનયમોને અનુસરીને લોક સંરક્ષણ,િમલકત રક્ષણ અને જાહેર સલામતી સંબધી તેમને સોંપવામાં આવે તેવા કાયોર્ ૭[અને ફરજો] બજાવશે.

૯((૧-ક) સૈરાષ્ટ્ર િવસ્તાર અને િવદભર્ પ્રદેશનાં સંબંધમાં, મુંબઇ હોમગાડર્ (વ્યાિપ્ત અને સુધારા) અિધિનયમ ,૧૯૫૮નો આરંભ થાય તેની તરત જ પહેલાં ઉભા કરેલા અથવા રચાયેલા હોમગાડોર્ પેટાકલમ-(૧) હેઠળ ઉભા કરેલા અથવા રચાયેલા ગણાશે)

(૨) ૮[રાજય]સરકાર પેટા-કલમ(૧) હેઠળ રચાયેલા દરેક હોમગાડર્નો એક કમાન્ડન્ટ નીમશે.

૧૦[(૩) રાજય સરકાર હોમગાડર્નો કમાન્ડન્ટ જનરલ પણ નીમશે અને ૧૧[ગુજરાત રાજય] ભરના હોમગાડર્ ઉપર સામાન્ય દેખરેખ અને િનયંત્રણ રાખશે.]

સભ્યોની િનમણૂંક ૧૨[૩.(૧) કમાન્ડન્ટ જનરલની મંજુરીને આધીન રહીને, કમાન્ડન્ટ, રાજય સરકાર વખતોવખત નકકી કરે તેટલી સંખ્યામાં, લાયક અને સેવા કરવાની ઇચ્છા ધરાવતી વ્યિકતઓને હોમગાડર્નાં સભ્યો તરીકે નીમી શકશે. અને હોમગાડર્નાં કમાન્ડ નીચેની કોઇ કચેરીમાં આવવા કોઇ સભ્યને નીમી શકશે.

---

૧. સન ૧૯૫૮નાં મુંબઇનાં ૭૫મા અિધિનયમની કલમ૪(૧) થી અસલને બદલે આ પેટા-કલમ મૂકી છે.

૨. ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ,૧૯૬૦ થી ‘મુંબઇ રાજય’ એ શબ્દોને બદલે આ શબ્દો મૂકયા છે.

૩. સન ૧૯૫૮ નાં મુંબઇનાં ૭૫મા અિધિનયમની કલમ૪(૨) થી આ ભાગ દાખલ કયોર્ છે.

૪. ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ, ૧૯૬૦ થી આ શબ્દોમાં ફેરફાર થતો નથી. ૫. કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ, ૧૯૫૦થી “પાંિતક” એ શબ્દને બદલે આ શબ્દ મુકયો છે.

૬. ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ, ૧૯૬૦ થી આ શબ્દ દાખલ કયોર્ છે.

૭. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇના ૧૧મા અિધિનયમની કલમ ૨(૧) થી આ શબ્દો દાખલ કયાર્ છે.

૮. કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ, ૧૯૫૦ થી ‘પ્રાંિતક’ એ શબ્દને બદલે આ શબ્દ મુકયો છે.

૯. સન ૧૯૫૮નાં મુબઇના ૭૫મા અિધિનયમની કલમ૫(૧) થી આ પેટા-કલમ દાખલ કરી છે

૧૦. સને ૧૯૫૦નાં મુંબઇનાં ૧૧મા અિધિનયમની કલમ૨(૨) થી આ પેટા-કલમ દાખલ કરી છે.

૧૧. ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ, ૧૯૬૦થી ‘મુંબઇ રાજય ‘ એ શબ્દોને બદલે આ શબ્દો મુકયો છે.

૧૨. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇનાં ૧૧મા અિધિનયમની કલમ ૩ થી અસલને બદલે કલમ ૩ મુકી છે.

(૨) પેટા-કલમ(૧)માં ગમે તે મજકુર હોય તે છતાં, કમાñડñટ જનરલ, રાજય સરકારની મંજુરીને આધીન રહીને, પોતાના તરતના અિધકાર હેઠળની કોઇપણ જગાએ એવા કોઇપણ સÆય નીમી શકશે.]

૧[(૩) માયપ્રાંત અને વરડાનો હોમગાડર્ અિધિનયમ,૧૯૪૭ અથવા સૌરાટ્ટ રાજય હોમગાડર્ વટહુકમ, ૧૯૪૮ હેઠળ ઉભા કરેલા અથવા રચાયેલા હોમગાડર્નો દરેક સÆય મુંબઇ હોમગાડર્(ƥયાિĦાત અને સુધારા)અિધિનયમ, ૧૯૫૮નાં આરંભની તરત જ પહેલાં આ પેટા-કલમ હેઠળ નીમાયેલા ગણાશે અને તદ્નુસાર તેને આપવામાં આવેલો પહેરવેશ અને િનમણૂંકનું પ્રમાણપત્ર કાયદેસર ગણાશે.]

સન 1947 નો માયĤાંત અને વરાડનો 15મો સને 1948નો સૌરાટ્ર વટ E઼ુકમ 17મો. સને 1958 નો. A઼ુંબઇ નો 75મો

૨[૪(૧) **સÆયોનાં ફરજો** કમાñડñટ, હોમગાડર્નો કોઇ સÆયને કોઇપણ વખતે તાલીમ માટે અથવા આ અિધિનયમની જોગવાઇ ઓ અને તે હેઠળ કરેલા િનયમો અનુસાર હોમગાડર્ને સƑપવામાં આવેલાં કાયર્ો અથવા ફરજો પૈકી કોઇપણ કાયર્ અથવા ફરજ બજાવવા માટે બોલાવી શકશે.

કાયર્ો અને

(૨) કમાñડñટ જનરલ હોમગાડર્નાં કોઇ સÆયને કટોકટીમાં તાલીમ માટે અથવા ૩[ગુજરાત રાજયનાં] કોઇપણ ભાગમાં સદરહું કાયર્ો પૈકી કોઇ કાયર્ અથવા ફરજો પૈકી ફરજ બજાવવા માટે બોલાવી શકશે.]

સતા, રƗણ અને િનયંĦણ

૫. (૧) કલમ-૪ હેઠળ હોમગાડર્નાં કોઇ સÆયને બોલાવવામાં આવે Ìયારે તેને,તે વખતે અમલમાં હોય તેવા કોઇ પણ અિધિનયમ હેઠળ િનમાયેલા પોલીસ અિધકારીના Řવી જ સĂા, િવશેષાિધકારો અને રક્ષણ મળશે.

(૨) હોમગાડર્નાં સÆય તરીકેનાં કાયર્ો ૪[અથવા ફરજો] બજાવતાં તેણે કરેલ અથવા કરેલું કહેવાતા કોઇપણ કૃÌયનાસંબધમાં,૫(પોલીસ કિમƨર નીમવામાં આƥયો હોય તેવા કોઇપણ િવƨતારમાં)પોલીસ કિમƨરની અને બીજા ƨથળોએ જીƣલામેિજƨટ્રેટની અગાઉની મંજુરી મેળƥયા િસવાય,તેની સામે કોઇ પણ ફોજદારી કામ માંડી શકાશે નહી.

પોલીસદળના અિધકારીઓનું િનયંĦણ

૬. હોમગાડર્નાં સÆયોને કલમ ૪ હેઠળ પોલીસ દળને મદદ કરવામાટે બોલાવવામાં આƥયા હોય,Ìયારે કલમ ૮ હેઠળ કરેલા િનયમોથી ઠરાવવામાં આવે તે રીતે અને તેટલે સુધી,તેઓ પોલીસદળનાં અિધકારી ઓનાં િનયત્રંણ હેઠળ રચાશે.

હોમગાડર્નો સÆય હોદો બંધ થયેથી તે ƥયિકતએ પ્રમાણપત્ર, શƨĦો વગેરે પાછાં સોપી દેવા બાબત.

૬[૬-ક(૧) કોઇ પણ કારણસર હોમગાડર્નો સÆય હોતા બંધ થાય તેવી દરેક ƥયિકતએ, તેને એવા સÆય તરીકે આપવામાં આવેલ પોતાની િનમણૂંકનું અથવા હોદાનું પ્રમાણપત્ર, શƨĦો, સાધનસામગ્રી, પોશાક,અને બીજી જƢરીયાતનીવƨતુઓ, કમાñડñટને અથવા કમાñડñટ ફરમાવે તેવી ƥયિકતને અને તેવી જગાએ પાછી સƑપી દેવી જોઇશે.

(૨) કોઇપણ મેજીƨટ્રેટ અને લેિખત નƑધવામાં આવે તેવા ખાસ કારણસર પ[Ř કોઇ િવƨતાર માટે પોલીસ કિમƨર નીમવામાં આƥયા હોય તેવા િવƨતારમાં]ડેƜયુટી પોલીસ કિમƨરના દરજજાથી અને બીŘƨથળે આિસƨટંટ અથવા ડેƜયુટી પોલીસ સુપિરટેñડેñટના દરજજાથી ઉતરતા દરજજાનો ન હોય, તેવો કોઇ પોલીસ અિધકારી, આવી રીતે િનહ. સƑપાયેલ કોઇપણ પ્રમાણપત્ર શƨĦો,સાધનસામગ્રી, કપડાં અને બીજી જƢરીયાતની વƨતુઓની તપાસ માટે અને જયાં મળે Ìયાંથી જƦાતકરવામાટે વોરંટ કાઢી શકશે.એવી રીતે કાઢવામાં આવેલું દરેક વોરંટ ફોજદારી કાયર્રીિત અિધિનયમ ,૧૮૯૮ની જોગવાઇઓ અનુસાર,પોલીસ અિધકારીએ બજાવવુ જોઇશે અથવા જો વોરંટ કાઢનાર મેજીƨટ્રેટ અથવા પોલીસ અિધકારી એમ ફરમાવે બીજી કોઇ ƥયિકતએ બજાવવું જોઇશે.

સન ૧૮૯૮નો પ મો

---

૧. સન ૧૯૫૮નાં મુંબઇનાં ૭૫મા અિધિનયમની કલમ ૬થી આ પેટા-કલમ ઉમેરી છે.

૨. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇના ૧૧મા અિધિનયમની કલમ ૪થી અસલને બદલે કલમ ૪ મુકી છે.

૩. ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ,૧૯૬૦થી મુંબઇ રાજય એ શƞદોને બદલે આ શƞદો મુકયા છે.

૪. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇના ૧૧મા અિધિનયમની કલમ ૫ થી આ શƞદો દાખલ કયાર્ છે.

૫. ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ, ૧૯૬૦ થી બૃહદ મુંબઇમાં એ શƞદોને બદલે આ શƞદો મુકયા છે.

૬. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇના ૧૧મા અિધિનયમની કલમ૬થી કલમો ૬-ક અને ૬-ખ દાખલ કરી છે.

(૩) આ કલમમાંનો કોઇપણ મજકૂર, કોઇ ƥયિકતને આપેલી Ř કોઇ વƨતુ કમાñડñટ જનરલનાં હુકમો હેઠળ તે ƥયિકતની િમલકત થઇ ગઇ હોય, તે વƨતુને લાગુ પડતુ િનહ.

ફરજની બેદરકાર વગેર માટ સભ્યોને શિક્ષાકરવા બાબત.

૬-ખ(૧) પોતાના નિયંત્રણ નીચેનાં હોમગાર્ડના કોઇપણ સભ્ય યોગ્ય કારણ સિવાય, કલમ-૪ હેઠળ બોલાવવામાં આવે ત્યારે તે હુકમ પાળવામાં અથવા હોમગાર્ડના સભ્ય તરીકે પોતાનાં કાર્યો અને ફરજો બજાવવામાં અથવા તેના કાર્યો અને ફરજો બજાવવા માટે તેને આપવામાં આવેલ કોઇ કાયદેસર હુકમ અથવા નોટીસનું પાલન કરવામાં બેદરકારી બતાવે અથવા તેવુ પાલન કરવાનો ઇન્કાર કરે અથવા શિસ્તનાં ભંગ બદલ અથવા ગેરવર્તુણક કર્યા બદલ દોષિત ઠર્યા હોય,તો કમાન્ડન્ટને તે સભ્યને ફરજમાંથી મોકુફ કરવાનો, તેને પાયરીમાંથી ઉતારવાનો, તેને બરતરફ કરવાનો અથવા પચાસ રૂપિયા સુધી દંડ

કરવાનો અધિકારછે.૧[હોમગાર્ડના કોઇ સભ્યને ફોજદારી તહોમતદાર દોષિત ઠરાવે તેવા ગેરવતર્ણુકનાં કારણસર તે સભ્યનેહોમગાર્ડમાંથી બરતરફ કરવાનો પણ કમાન્ડન્ટને અધિકાર રહેશે.] કમાન્ડન્ટ જનરલ ને પોતાના પ્રત્યક્ષ નિયત્રણ હેઠળની કોઇ જગા પર નિમણૂક કરેલ હોમગાર્ડના કોઇ સભ્યની બાબતમાં પણ તેવો અધિકાર રહેશે.

૨(૧-ક) આ અધિનિયમમાં ગમે તે મજકૂર હોય તે છતાં, જો કમાન્ડન્ટનો એવો અભિપ્રાય હોય કે એવા સભ્યની સેવાની વધારે જરૂર લાગતી નથી, તો ઠરાવવામાં આવે તેવી શરતોને અધીન રહીને હોમગાર્ડના કોઇપણ સભ્યને કોઇપણ વખતે બરતરફ કરવાનો અધિકાર છે. કમાન્ડન્ટ જનરલને તેના પ્રત્યક્ષ નિયંત્રણ હેઠળ હોદા ઉપર નિમાયેલા હોમગાર્ડના કોઇપણ સભ્યનાં સંબધમાં પણ આવો અધિકારી રહેશે.)

(૨) કમાન્ડન્ટ જનરલ અથવા કમાન્ડન્ટ, જયારે પેટા-કલમ(૧) હેઠળ હોમગાર્ડના કોઇ સભ્યને ફરજમાંથી મોકુફ કરવાનો, તેને પાયરીમાંથી ઉતારવાનો, બરતરફ કરવાનો અથવા દંડ કરવાનો હુકમ કરે, ત્યારે તેણે આવો હુકમ લખવો અથવા લખાવવો જોઇશે અને તેનાં કારણો અને કરેલી તપાસની નોંધ પણ લખીને તે સાથે રાખવી જોઇશે અને કમાન્ડન્ટ જનરલને અથવા કમાન્ડન્ટે, સંબિધત વ્યિકતને પોતાનાં બચાવનાં જે કાંઇ કહેવું હોય તે કહેવાની તક આપવામાં આવે નહી ત્યાં સુધી આવો કોઇ હુકમ કરવો નહી.

(૩) કમાન્ડન્ટનાં હુકમથી નારાજ થયેલો હોમગાર્ડનો કોઇપણ સભ્ય એવા હુકમાની સામે કમાન્ડન્ટ જનરલે અને કમાન્ડન્ટજનરલનાં હુકમથી નારાજ થયેલો આવો કોઇ સભ્ય એવા હુકમની સામે રાજય સરકારને, જે તારીખે તેને આવો હુકમની નોટીસ આપવામાં આવી હોય તે તારીખથી ૩૦ દિવસની અંદર અપીલ કરી શકશે. યથાપ્રસંગે, કમાન્ડન્ટ જનરલ અથવા રાજય સરકાર, પોતાને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરી શકશે.

(૪) કમાન્ડન્ટ જનરલ,અથવા રાજય સરકાર, યથાપ્રસંગ, કમાન્ડન્ટે અથવા કમાન્ડન્ટ જનરલે કરેલા કોઇપણ હુકમનાં કાયદેસર પણા અથવા ઔચિત્યની બાબતમાં ખાતરી કરવા માટે અનુક્રમે પેટા-કલમ(૧)૩[અથવા(૧-ક)]હેઠળ કમાન્ડન્ટઅથવા કમાન્ડન્ટ જનરલે બહાર પાડેલા કોઇ હુકમની નોંધ કોઇપણ વખતે મંગાવીને તપાસી શકશે. અને પોતાને યોગ્ય લાગે તેમ હુકમ કરી શકશે.

(૫) જેના ઉપર આમાં આ પહેલાં જોગવાઇ કર્યા પ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવી ન હોય તેવા દરેક હુકમ અને આ કલમ હેઠળ અપીલમાં અથવા ફેરતપાસમાં કરવામાં આવેલો દરેક હુકમ છેવટનો ગણાશે.

સન 1898 (૬) આ કલમ હેઠળ નાંખવામાં આવેલો કોઇપણ દંડ, ફોજદારી કાયર્રીતિ અધિનયમ,૧૮૯૮માં કોર્ટે નાખેલા દંડોની **નો 5મો** વસુલાત માટે ઠરાવેલી રીત પ્રમાણે આ દંડ કોર્ટે નાખ્યો હોય તેમ, વસૂલ કરવામાં આવશે.

(૭) આ કલમ હેઠળ હોમગાર્ડના કોઇપણ સભ્યને કરવામાં આવેલી સજા, એવા સભ્યને કલમ-૭ હેઠળ અથવા જે તે સમયે અમલમાં હોય તેવા બીજા કોઇ કાયદા હેઠળ જે સજા તેને થઇ શકે તે ઉપરાંત ગણાશે.)

શિક્ષા ૭(૧) હોમગાર્ડના કોઇ સભ્યને કલમ ૪ હેઠળ બોલાવવામાં આવે, ત્યારે તે ૪[વાજબી-કારણ] વિના તેવા હુકમ માનવાની અથવા હોમગાર્ડના સભ્ય તરીકે પોતાની ફરજો અદા કરવાની અથવા પોતાની ફરજ બજાવવા માટે તેને જે કાંઇ કાયદેસર હુકમ કે નોટીસ આપવામાં આવે તે પાળવાની બેદરકારી બતાવે અથવા ના પાડે, તો તેને ગુનો સાબિત થયેથી ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની સાદી કેદની અથવા બસો પચાસ રૂપિયા સુધીનાં દંડની અથવા એ બન્ને સજા કરવામાં આવશે.

૧. સન ૧૯૫૪ નાં મુંબઇનાં ૪થા અધિનિયમની કલમ(૨)(૧) થી આ શબ્દો દાખલ કર્યા છે.
૨. એજનની કલમ ૨(૨) થી પેટા કલમ(૧-ક) દાખલ કરી છે.
૩. સને ૧૯૫૪નાં મુંબઇનાં ૪થા અધિનિયમની કલમ ૨(૩) થી આ શબ્દ, કૌસો, આંકડા અને અક્ષર દાખલ કર્યા છે.
૪. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇના ૧૧મા અધિનિયમની કલમ ૭(૧) થી પુરતા બહાના એ શબ્દોને બદલે આ શબ્દ મૂકયો છે.

૧[૧-ક) કલમ-૬-કની પેટા-કલમ(૧) ની જોગવાઇઓ અનુસાર હોમગાર્ડનો કોઇ સભ્ય પોતાની નિમણૂંકનું અથવા હોદાનું પ્રમાણપત્ર અથવા બીજી કોઇ વસ્તુ આપી દેવાની જાણીબૂઝીને બેદરકારી કરે અથવા ના પાડે, તો તેને ગુનો સાબિત થયેથી એક મહીના સુધીની કેદની અથવા એકસો રૂપિયા સુધીનાં દંડની અથવા એ બન્ને સજા કરવામાં આવશે.] (૨) પેટા-કલમ(૧)૨[અથવા(૧-ક)]હેઠળની કોઇ પણ કાયર્વાહી કમાન્ડન્ટની પૂવર્ મંજુરી મેળવ્યા સિવાય કરી શકાશે નહી.

(3) પેટા-કલમ(૧)૩[અથવા(૧-ક)]હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કરનાર કોઇ વ્યિકતને કોઇ પોલીસ અધિકારી વગર વોરંટે પકડી શકશે.

૮૪(રાજય)સરકાર નીચેના માટે આ અધિનયમ સાથે સુસંગત હોય તેવા નિયમો કરી શકશે. **નિયમો.**

૫[(ક) કલમ-૪ હેઠળ કમાન્ડન્ટને અને કમાન્ડન્ટ જનરલને સોપંવામાં આવેલી સત્તા હોમગાર્ડના કોઇપણ અધિકારીએ વાપરવાની જોગવાઇ કરવા માટે]

(ખ) પોલીસદળની મદદમાં કામ કરતા હોય ત્યારે હોમગાર્ડના સભ્યો ઉપર પોલીસદળનાં અધિકારીઓએ નિયંત્રણ

કરવાની જોગવાઇ કરવા માટે

(ગ) હોમગાડર્નાં સǓયોનીક્ર્યવƨથા, િનમણૂંક, નોકરીની શરતો, ફરજો, િશƨત, શƨ્ો, સાધનસામગ્રી તથા પોશાકનું િનયમન કરવા માટે તથા તેમને કામ ઉપર બોલાવવાની રીત માટેઃ

(ઘ) આ અિધિનયમની કલમ ૫ હેઠળ વાપરવાની કોઇપણ સǼા હોમગાડર્નાં સǓયોએ વાપરવા માટે િનયમન કરવા માટેઃ

(ચ) સામાƛય રીતે આ અિધિનયમની જોગવાઇઓ અમલમાં લાવવા માટે

સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો

૯. આ અિધનયમ હેઠળ કામ કરતા હોમગાડર્નાં સǓયો ભારતાનાં ફોજદારી અિધિનયમની કલમ ૨૧ ના અથર્ મુજબ રાજય સેવકો ગણાશે. હોમગાડર્નાં સǓયો રાજય સેવકો ગણાશે

૬[૯-ક.(૧) હોમગાડર્નાં કોઇ સǓયને તે હોમગાડર્નો સǓય હોવાનાં કારણે જ ૭[ગુજરાત િવધાનસભા]નાં સǓય તરીકે પસંદગી પામવા માટે અને તેવો સǓય બનવા માટે ગેરલાયક ઠરાવી શકાશે િનહ.

(૨) તે સમયે અમલમાં હોય તેવા કાયદામાં િવરુધનો ગમે તે મજકૂર હોય તે છતાં, હોમગાડર્નાં કોઇ સǓયને, તે હોમગાડર્નો સǓય હોવાના કારણે જ ƨથાિનક સǼામંડળનાં સǓય તરીકે પસંદગી પામવા માટે અને તેવો સǓય બનવા માટે ગેરલાયક ઠરાવી શકાશે િનહ.]

રાજય નાં િવધાનમંડળની અથવા ƨથાિનક મંડળોની ચુંટણીમાં ઉભા રહેવા માટે હોમગાડર્ ગેરલાયક ગણાશેનહી.

૧૦. મુંબઇ હોમગાડર્ વટહુકમ, ૧૯૪૬ આથી રદ કરવામાં આવે છે. રદ કરવા બાબત અને અપવાદ

સને ૧૯૪૬ નો મુંબઇ વટહુકમ ૧લો.

પરંતુ સદરહું વટહુકમહેઠળ રચાયેલા હોમગાડર્ને આ અિધિનયમ હેઠળ રચાયેલ ગણવામાં આવશે. અને સદરહું વટહુકમ હેઠળ કરેલી અને આ અિધિનયમ અમલમાં આƥયો તે પહેલા તરત જ અમલમાં હોય તેવી તમામ િનમણૂંકો અને તેવા િનયમો અમલમાં હોતા ચાલુ રહેશે. અને તે આ અિધિનયમ અનુસાર કરેલા ગણવામાં આવશે.

---

૧. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇનાં ૧૧માં અિધિનયમની કલમ૭(૨) થી પેટા-કલમ(૧-ક) દાખલ કરી છે.

૨. એજનની કલમ ૭(૩)થી ‘અથવા (૧-ક)’ એ શƞદ કૌસો, આંકડાઅને અક્ષર ઉમેયાર્ છે.

૩. એજનની કલમ૭(૪) થી ‘અથવા (૧-ક)’ એ શƞદ કૌસો, આંકડાઅને અક્ષર ઉમેયાર્ છે.

૪. કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ,૧૯૫૦ થી પ્રાંિતક એ શƞદને બદલે આ શƞદ મૂકયો છે.

૫. સન ૧૯૫૦નાં મુંબઇના ૧૧મા અિધિનયમની કલમ ૮ થી અસલને બદલે આ ખંડ મૂકયો છે.

૬. એજનની કલમ ૯ થી કલમ ૯-ક દાખલ કરી છે.

૭. ગુજરાત રાજય અને સમવતીર્ િવષયોને લગતા કાયદા સુસંગતીકરણ હુકમ ૧૯૬૦ થી “મુંબઇ િવધાનસભા” અથવા “મુંબઇ િવધાન પિરષદ” એ શƞદોને બદલે આ શƞદો મૂકયા છે.